

Badeferien i gamle dage

af bibliotekar Marianne Nordby, Det Kongelige Bibliotek

Danskerne begyndte for omkring 100 år siden at dyrke det friere udendørsliv. Det blev mondænt at sommerbade og badehotellerne skød op ved de danske strande - og de som kom var naturligvis fra det bedre og dermed velstillede borgerskab. Disse familier ankom med båd, tog, charabanc eller bil og blev indkvarteret sammen

med deres barne- og stuepiger.

Det forlød, at havsaltbade, sol og den friske havluft var sunde elementer. De mest pompøse badehoteller – så som på Skagen, Fanø, Hornbæk og Bornholm – havde derfor også tilknyttet en ”huslæge” som kunne vejlede disse sundheds- og solhungrende sommergæster i den helt rigtige måde at omgås de nye livsformer med fornuft. Og for at gøre det endnu mere attraktivt, kunne man også blive helbredt for andre lidelser: På Skagen badehotel reklameres der med tilbud om kurophold med helbredelse for nervesygdomme af enhver art, lammelser, kramper, søvnløshed og åndelig depression - for blot at nævne enkelte.

Fanø Bad. Foto: Stender 1908 (Det Kongelige Bibliotek).

Lam Bad. Foto: Steudr 1908 (Det Kongelige Bibliotek).

Dog var der én ting, der var lige så vigtigt som solen og den friske luft – om end ikke vigtigere. Det var den prestige, som fulgte med dét at være og blive set sammen med ligesindede – og måske også bedrestillede.

Hotellerne trykte flotte programmer med gæstelister, så man kunne se, hvilke kendte navne der havde besøgt hotellet sammen med hvilke, der blev udarbejdet fornemme menúer – ja, det mondæne byliv blev flyttet ud i somerlandet.

Det medførte et mere eller mindre udtalt kultursammenstød med de lokale befolkninger. Blandt andet spørgsmålet om badetojet. Hvor meget badedragterne dækkede – eller rettere

afdækkede – set i ærbarhedens strenge lys. Der blev ligefrem etableret strandvagtsskorp, som skulle kontrollere, om disse normer blev overholdt.

Bademoden opstod – kulturen omkring disse badehoteller var kommet for at blive – i hvert tilfælde i mange artier fremover, førend charterferie og udlandsrejser begyndte at tiltrække feriegæsterne – og lokalbefolkningerne de respektive steder begyndte efterhånden også at kunne se de økonomiske fordele ved disse velhavende badegæsters besøg.

Holger Drachmann skriver i et læserbrev fra 1898:

“Når Skagboen hører om, at man på dette klima vil lave et stort

Foto: Kgl. Hoffotograf Peter Elfelt, ca. 1900 (Det Kongelige Bibliotek).

dansk-europæisk førsteklases badehotel ude på Grenen eller Nordstranden, så ler skagboen lunt i skægget. Hvorfra skal de meget bemidlede gæster komme - som skal kunne betale 7 til 10 kroner daglig for den fornøjelse at ligge på Grenen og spille sælhund?"

Men badegæsterne kom - de betalte - og kom igen år efter år.

Operasangeren Johannes Fønss skriver et indlæg i *Illustreret Tidende* 1906:

"Nu skal man ikke tage til Skagen for at undfly civilisationen, thi civilisationen er fulgt med - ja, den har i ganske særlig grad kastet sin kærlighed på Skagen. Nu kommer man rul-

lende med jernbane, man modtages på stationen af en vrimmel af mennesker, kendte ansigter, grosserere, skuespillere, malere, kunstnere. Alverden har sat hinanden stævne i Skagen, og det regnes næppe engang for rigtig anstændigt ikke at have været der.

Foran stationen holder hotelernes vogne, mens hotelkarlene allerede på perronen har travlt med at søge de rejsende op og få bragt dem i sikker havn.

Og hvilken vrimmel af hoteller! Op ad gaden summer det en om ørerne med fremmede sprog, tysk, fransk, engelsk. Jojo, Skagen er blevet opdaget!"

Indkaldelse af ansøgninger til Frimærkehandler og jernbanehistoriker Peer Olav Thomassens Fond

Ansøgningsfrist 1. november 2007

Fonden, som stiftet i 1992, har som formål „Videreførelse af forskningen i fortrinsvis dansk trafik- og kommunikationshistorie“ og yder støtte til

- a. anskaffelse af relevant materiale, herunder til den fornødne bevaring, registrering, katalogisering, indbinding, konservering mv. af det indgåede materiale
- b. udarbejdelse af publikationer, først og fremmest trykomkostninger
- c. studie- og forskningsudgifter, herunder rejsetilskud, og
- d. tilskud til afholdelse af udstillinger, seminarer, kongresser mv.

Ad a: Støtte til opbygning af private bogsamlinger falder uden for fondens formål.

Ad c: Da fondens midler er af forholdsvis beskeden størrelse, vil det ikke være muligt at yde effektiv støtte til forskning inden for de i formålsparagraffen nævnte områder i form af løn.

Af hensyn til ekspedition af imødekomne ansøgninger, skal disse indeholde oplysning om modtagerens adresse og personnummer. Hvis ansøgeren er en juridisk person, skal man i ansøgningen oplyse CVR-nr.

Ansøgninger vedlagt *curriculum vitae*, eventuel publikationsliste samt anbefaling(er) stiles til Direktør Erland Kolding Nielsen og sendes til

Det Kongelige Bibliotek
Postboks 2149
1016 København K

Telefon 33 47 47 47 • Telefax 33 32 98 46

så den er biblioteket i hænde senest 1. november 2007 med morgenposten.